

Zeekraal: lieveling van een topkok

Zeekraal is een groente die snel aan populariteit wint door de publiciteit die het krijgt in verschillende kookprogramma's. Zo prees onlangs topkok Sergio Herman de groente nog om zijn aparte smaak en voordelen voor de gezondheid. Wat meer zeekraal in de Belgische winkelrekken is dus wenselijk.

Geogoste zeekraal

Onderzoek: hoe en waarom?

Zoals vorig jaar reeds aangekondigd in Proeftuinnieuws (nummer 21/2009, pagina 17) startte het POVLT in samenwerking met het Wageningen UR-PRI in Nederland een onderzoek betreffende zilte groenten. Dit onderzoek gebeurt in het kader van een Interreg-project genaamd Aqua-Vlan. Dit onderzoek richt zich naast zeekraal ook op zeeaster, maar dit gewas blijkt zeer gevoelig voor ziekten en plagen, waarvoor nog een oplossing moet worden gezocht. In dit artikel komt dus alleen zeekraal aan bod.

Momenteel is alle zeekraal in de winkelrekken afkomstig uit het buitenland. In de periodes van april tot augustus is er aanvoer vanuit Nederland en Frankrijk, waarvan het merendeel afkomstig is van wildsnij. Buiten deze periode is men afhankelijk van import uit onder andere Mexico en Israël.

Om een kwaliteitsgarantie te garanderen bij de consument is het nodig dat deze teelten onder meer gecontroleerde omstandigheden

gebeuren. Omdat Nederland heel wat gronden heeft in Zeeland die voor deze teelten kunnen worden ingezet zal PRI zich richten op het commercieel telen in openlucht. Hiervoor worden experimenten gedaan op de proeflocatie Wilhelminapolder in Zeeland. Ook zijn nauwe contacten gelegd met drie telers die al enkele jaren zeekraal telen in openlucht. In dit artikel zijn de ervaringen verwerkt van deze telers.

In België zijn niet direct gronden voorhanden die geschikt zijn voor een buitenteelt van zeekraal. Daarom wordt in het POVLT onderzoek verricht naar de teelt onder beschutting. Hierbij wordt ook gestreefd naar aanvoer buiten het wildsnijseizoen om zo een meerprijs te kunnen bekomen.

Het starten met telen van een 'nieuwe' groente brengt vragen met zich mee over:

- zaaidichtheid,
- optimale kiemomstandigheden,
- watergift - bemesting - zoutgift,
- teelttemperatuur,
- ziekten en plagen.

De plant

Zeekraal is een éénjarige plant, die behoort tot de amarantenfamilie (*Amaranthaceae*). Doordat de plant in staat is in een zoute omgeving goed te groeien wordt ze een halofyt genoemd. Haar 'cactusachtig' uiterlijk wordt veroorzaakt door de kleine, schubachtige bladeren, die de illusie geven van een bladloze plant. De planten zijn groen van kleur, maar verkleuren rood bij het afrijpen van de zaden. Het POVLT voert proeven uit met kortarige zeekraal (*Salicornia europaea*).

Zaaidichtheid en optimale kiemomstandigheden

Uit de literatuur blijkt dat, alhoewel zeekraal groeit onder zoute omstandigheden, voor de kieming van de zaden zoet water gewenst is. In de natuur vindt daarom de kieming plaats na periodes van grote regenval.

Uit kiemprouwen uitgevoerd in de winterperiode bleek zeekraal in dit jaargetijde een zeer moeilijke kiemer te zijn: minder dan 1% van de zaden kiemde. Wanneer een koude periode (10 dagen bij 5°C) werd ingelast liep het percentage gekiemde zaden op tot 96%. In een latere periode (lente) leek de kieming van de zaden niet meer afhankelijk te zijn van dergelijke koude periode.

In de literatuur is al melding gemaakt van het dimorfisme van de zeekraalzaden. Het komt erop neer dat er twee soorten zaden bestaan: grote en kleine, die beide andere vereisten hebben om tot kieming te komen. Grote zaden zouden geen kiemrust hebben, kleine zaden wel. In dit laatste geval is een koude periode en een welbepaalde lichthoeveelheid nodig om de kiemrust te doorbreken. Gemiddeld kiemen de zaden in de serreproeven na een vijftal dagen. De zaden liggen hiervoor het best bloot. Afdekking met een laagje aarde leek de kieming alleen te benadelen. De bodem moet wel steeds voldoende vochtig worden gehouden. Een proef uitgevoerd met kunstvliesdoek om het vocht wat meer vast te houden leverde positieve resultaten op.

De teelt wordt breedwerpig uitgezaaid. Er is nog onduidelijkheid over de meest optimale zaaidichtheid. Bij de Nederlandse buitentelers is er één teler die tot drie keer per jaar 1 g/m² uitzaait; een andere teler zaait elke twee tot drie jaar 100-150 g/m² uit. In het tweede geval gaat het wel om zelf gewonnen zaden, die zeer grof zijn opgeschoond. De derde teler zaait niet en is afhankelijk van natuurlijke uitzaai van de planten van het vorige oogstseizoen. Zelf stelden we vast dat een wijdere plantafstand meer vertakte planten geeft.

Voeding

Zoutgift

Zeekraal heeft zout nodig, niet alleen voor de smaak, maar ook voor een goede groei. Dat bleek uit buitenlands onderzoek. In openlucht wordt het nodige zout verkregen door het zoute water waarmee wordt geïrrigeerd. Dat laatste gebeurt vaak door het onder water zetten van de percelen, die al dan niet omweld zijn. Bij beschutte teelt moet het zout kunstmatig worden meegegeven. De zoutgift start best niet te lang na de kieming. In eigen proefjes was bij een tekort aan zout een duidelijke remming van de groei zichtbaar en een achterstand in ontwikkeling. Tijdens de proeven wordt gezocht naar de ideale manier om het zout toe te dienen. Zout toedienen via de bovenberegening veroorzaakt corrosie van de installatie en de serreconstructie en valt dus buiten beschouwing. De mogelijkheden van uitstrooien van het zout vóór of na de zaai worden onderzocht.

Watergift

In openlucht, waar men beschikt over zout water, worden de velden meerdere malen per week onder water gezet. Zo worden de velden goed nat gehouden. Volgens één van de telers is het drassig houden van de velden een goede remedie tegen het vroegtijdig verhouten van de planten.

Bemesting

Eén van de Nederlandse telers combineert het telen van zeekraal met de teelt van tarbot, waarbij het afvalwater van de viskweek wordt gebruikt voor het bevoeien van de velden. Wanneer echter geen gebruik wordt gemaakt van een gecombineerde teelt raadt de literatuur het gebruik van ureum aan als stikstofbemesting. De telers bemesten net voor de teelt en er wordt bijbemest naargelang de stand van het gewas.

Ziekten en plagen

Bij de teelt in serre vertoonde zeekraal tot nu toe weinig ziekten of plagen. Onder praktijkomstandigheden in openlucht is echter geweten dat er aan het einde van het seizoen schimmel kan optreden onderin de plant. Bij de teelt in openlucht krijgt de zeekraal concurrentie van onkruiden zoals schijnspurrie, kamille, zoutmelde en schorregras. Omdat geen enkel onkruidbestrijdingsmiddel in deze teelt erkend is, kunnen deze onkruiden alleen manueel worden verwijderd. Dat gebeurt tijdens het oogsten. Bij de proeven onder beschutting, vormde voornamelijk straatgras enige hinder.

Geoogste zeekraal, voor en na het verwijderen van de buitenste laag. Op het einde van de teelt kan je duidelijk de draad of stok in de zeekraal opmerken. Deze zeekraal is niet meer geschikt voor consumptie.

Oogst

Bij de Nederlandse openluchtteilers varieert de lengte van het geoogste plantendeel van zeekraal van 3 à 4 cm tot 8 cm. Richtlijnen hiervoor bestaan niet, en de afnemers stellen wat dit betreft geen eisen. Bij elke volgende oogst moet wat hoger worden gesneden om buiten het verhoutte plantendeel te blijven. Aanwezigheid van 'stok' of 'draad' maakt de zeekraal ongeschikt voor consumptie (zie foto). Daarenboven leidt te laag snijden tot het afsterven van het gewas. Voorlopig gebeurt het oogsten op de meeste plaatsen nog manueel, al dan niet met zelfgemaakte werktuigen. Op het POVLT wordt het oogsten met een aangepaste snoeischaar uitgetest.

Machinaal oogsten van zeekraal

Na drie oogstbeurten vertoont het gewas een sterk verlaagde groeikracht en wordt er best opnieuw gezaaid.

Bij de serreteelt werd de eerste maal gezaaid op 29 januari, waarna de oogst viel op 28 april, 23 juni en 3 augustus. De eerste maal werd er door omstandigheden iets te laat geoogst.

De laatste zaai vond plaats op 3 juni en deze kon tweemaal worden geoogst: op 15 juli en 12 augustus. Proeven met bijbelichting moeten aantonen of de oogstperiode nog kan worden verlengd.

Interesse?

Heb je interesse in het opstarten van een teelt van zeekraal, zeeaster of een andere zilte groente, neem dan contact op met An Decombel, tel. 051/27 32 75 of an.decombel@west-vlaanderen.be.

A. Decombel & P. Bleyaert

Provinciaal Onderzoeks- en Voorlichtingscentrum voor Land- en Tuinbouw, Rumbeke-Beitem

G. Blom, T. Rigter & W. Brandenburg

Plant Research International, Wageningen

Dit Interreg-project tussen Vlaanderen en Nederland wordt gerealiseerd met steun van de Europese Unie – Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling – Interreg doet grenzen vervagen.